

**A Kúria
mint felülvizsgálati bíróság
végzése**

Az ügy száma: Pfv.II.21.392/2021/8.

A tanács tagjai: Nyíróné dr. Kiss Ildikó a tanács elnöke
Dr. Kövesné dr. Kósa Zsuzsanna előadó bíró
Dr. Hajdu Edit bíró

A felperes: felperes1 (cím1; tartózkodási helye: cím2)

A felperes képviselője:
Dr. Lukácsa Attila ügyvéd (cím3)

Az alperes: alperes1 (cím4)

Az alperes képviselője:
Dr. Bödő Adrienn ügyvéd (cím5)

A per tárgya: házasság felbontása és járulékai

A felülvizsgálati kérelmet benyújtó fél:
alperes

A másodfokú bíróság neve és a jogerős határozat száma:
Szombathelyi Törvényszék Pkf.20.298/2021/3/I.

Az elsőfokú bíróság neve és a határozat száma:
Dunaújváros Járásbíróság 3.P.21.296/2014/499.

Rendelkező rész

A Kúria az alperes előzetes döntéshozatali eljárás kezdeményezése iránti kérelmét elutasítja.

A Kúria a jogerős végzést hatályában fenntartja.

Kötelezi az alperest, hogy 15 napon belül fizessen meg a felperes részére 50.000 (ötvenezer) forint felülvizsgálati eljárási költséget.

Kötelezi az alperest, hogy fizessen meg az államnak felhívásra 35.000 (harmincötezer) forint le nem rótt felülvizsgálati eljárási illetéket.

A végzés ellen felülvizsgálatnak nincs helye.

Indokolás

A felülvizsgálat alapjául szolgáló tényállás

[1] A felperes és az alperes (a továbbiakban: a felek) házastársak voltak, házasságukból három gyermek született, a legidősebb már nagykorú. A felperes a gyermekekkel 2015 nyara óta megszakítás nélkül életvitelszerűen az E. K.-ban él.

[2] Az alperes az E. K.-ban eljárást kezdeményezett a Gyermekek Jogellenes Külföldre Vitelének Polgári Jogi Vonatkozásairól szóló, Hágában 1980. október 25. napján kelt szerződés (továbbiakban: Hágai Egyezmény), valamint a házassági ügyekben és a szülői felelősségre vonatkozó eljárásokban a joghatóságról, valamint a határozatok elismeréséről és végrehajtásáról, illetve az 1347/2000/EK rendelet hatályon kívül helyezéséről szóló 2201/2003/EK rendelet (továbbiakban: EK rendelet) alapján.

[3] Az angol bíróság a 2016. február 2-án hozott elsőfokú határozatában elrendelte a gyermekek Magyarországra történő visszavitelét. A fellebbviteli bíróság a felperes fellebbezését elutasította, míg a felek legidősebb gyermeke saját jogán benyújtott fellebbezésének helyt adott és 2017 januárjában a visszavitelt megtagadta, mert úgy ítélte meg, hogy a gyermekek visszavitele nagyobb sérelemmel járna, mint amekkorát az elutasítás az alperesnek okozna (Hágai Egyezmény 13. Cikk b) pont).

[4] Az elsőfokú bíróság részítéletében a felek házasságát felbontotta és a gyermekek szülői felügyeletének gyakorlására az alperest jogosította fel. Kötelezte a felperest, hogy a gyermekeket 15 nap alatt személyes ingóságaiikkal és okmányaikkal együtt adja ki az alperesnek. Elrendelte a gyermekek Magyarországra történő visszahozatalát. Ezt a rendelkezést előzetesen végrehajthatóvá nyilvánította (3.P.21.296/2014/184. számú részítélet és 197. számú kiegészítő ítélet).

[5] A másodfokú bíróság végzésével az elsőfokú bíróság részítéletének nem fellebbezett rendelkezését nem érintette (a részítéletnek a házasság felbontásáról rendelkező része 2017. október 4-én jogerőre emelkedett), egyebekben az elsőfokú részítéletet és kiegészítő ítéletet hatályon kívül helyezte és az elsőfokú bíróságot a per újabb tárgyalására és újabb határozat hozatalára utasította, mert a szülői felügyelet gyakorlásáról való megalapozott döntéshez elengedhetetlen a komplex családvizsgálat elvégzése. Az elsőfokú bíróság a megismételt eljárásban többször eredménytelenül megkísérelte a szakértői vélemény beszerzését.

[6] A felperes az elsőfokú bíróságon kérelmet terjesztett elő az eljárásnak az illetékes angol bíróságra történő áthelyezése iránt, az alperes az áttételt ellenezte.

[7] Az Igazságügyi Minisztérium Nemzetközi Magánjogi Főosztálya értesítette az elsőfokú bíróságot arról, hogy az angol Royal Court of Justice családjogi bírósága az EK rendelet 15. cikk (2) bekezdés b) pontja szerint kérelmezte a folyamatban lévő eljárás áttételét az angol bíróság részére. Az angol bíróság szerint az EK rendelet 8. cikkének és 15. cikkének feltételei fennállnak: a gyermekeknek egyértelmű kötődése van az E. K.-hoz, mert itt van a szokásos tartózkodási helyük; az E. K. bíróságai vannak a leginkább megfelelő helyzetben az eljárások még hátralévő részeinek tárgyalására; és a gyermekek érdekeit leginkább az szolgálja, ha ezeket az eljárásokat átadják az E. K.-nak.

[8] Az elsőfokú bíróság a megkeresésére úgy válaszolt, hogy ha az angol bíróság a joghatóságot elfogadja, a gyermekek szülői felügyeletére vonatkozó joghatóságot átengedi. Az elsőfokú bíróság tájékoztatta a feleket a megkeresésről, továbbá arról, hogy a célszerűnek látja a joghatóság áttételét az E. K.-ba.

[9] A High Court of Justice családjogi részlege a 2021. március 9-én hozott határozatában – egyebek mellett – rögzítette: az EK rendelet 15. cikk (5) bekezdése alapján Anglia és Wales Felsőbírósága jogérvényesen elfogadta az eljárás átutalását; a Dunaújvárosi Járásbíróság előtti 3.P.21.296/2014. számú, a gyermekekre vonatkozó eljárás Anglia és Wales Családjogi Bíróságának joghatóságába kerül át és összevonásra kerül a BF19P00163 számú eljárással (Felsőbíróság Családjogi Kollégium BF19P00163 számú ügy).

A kereseti kérelem és az alperesek ellenkérelme

[10] A felperes az elsőfokú részítélet hatályon kívül helyezése után fenntartott keresetében a szülői felügyelet kizárólagos gyakorlására való feljogosítását, gyermektartásdíj megállapítását, a kapcsolattartás szabályozását, valamint házastársi tartásdíj megállapítását kérte.

[11] Az alperes viszontkeresetében maga is kérte a szülői felügyeletre való feljogosítását és a felperes gyermektartásdíj megfizetésére kötelezését.

Az első- és másodfokú határozat

[12] Az alperes az elsőfokú eljárásban kérelmet terjesztett elő arra, hogy a bíróság a polgári perrendtartásról szóló 1952. évi III. tv. (a továbbiakban: Pp.) 155/A. §-a alapján az eljárását függessze fel és kezdeményezzen az Európai Bíróság előtt előzetes döntéshozatali eljárást. Az elsőfokú bíróság végzésével az alperes kérelmét elutasította.

[13] Az elsőfokú bíróság végzésével a pert a szülői felügyeletet érintő részében a Pp. 130. § (1) bekezdés a) pontja és a 157. § a) pontja alapján megszüntette, mert a magyar bíróság átadta a joghatóságot az angol bíróságnak.

[14] Az alperes fellebbezése alapján eljáró másodfokú bíróság végzésével az elsőfokú bíróság végzését helybenhagyta azzal a kiegészítéssel, hogy a pert a kapcsolattartást érintő részében is megszüntette, és az ügyet áttenni rendelte az angol bírósághoz. Az alperes másodfokú bíróság előtt előterjesztett előzetes döntéshozatali eljárás kezdeményezésére irányuló kérelmét elutasította.

[15] A másodfokú bíróság egyetértett az elsőfokú bíróság érdemi döntésével: a jogvitában az EK rendelet 15. cikke az alkalmazandó jogszabályhely. A 15. cikk a 11. cikk rendelkezéseire képest különös és eltérést engedő joghatósági szabályt rögzít, egy azoktól elkülönülő, kivételes eljárást szabályoz.

[16] Az angol bíróság az eljárás áttételére vonatkozó megkeresése előtt megvizsgálta a felek körülményeit, a felek lehetőséget kaptak arra, hogy a szülői felelősséggel kapcsolatos álláspontjukat kifejtssék. Az alperes a rendelkezésre álló adatok szerint az angol bíróság felé írásban nyilatkozatot tett, azonban a tárgyaláson nem jelent meg, illetve nem képviseltette magát. Az angol bíróság az áttételi kérelme indokait részletezte: a gyerekeknek egyértelmű kötődése van az E. K.-hoz; az E. K. bíróságai vannak a leginkább megfelelő helyzetben az eljárások még hátralévő részeinek tárgyalására; és a gyermekek érdekeit leginkább az szolgálja, ha ezeket az eljárásokat átadják az E. K.-nak [EK rendelet 15. cikk (1) bekezdés b) pont].

[17] Az angol bíróság megkeresése előtt a felperes a magyar bíróságtól maga is kérte a joghatóság átadását. A megkeresés beérkezése után az elsőfokú bíróság az alperest is nyilatkoztatta, aki ellenezte a joghatóság átengedését. Az elsőfokú bíróság a felek részletesen kifejtett álláspontja ismeretében az EK rendelet 15. cikke alapján maga is indokoltnak látta a joghatóság átengedését.

[18] Az EK rendelet 15. cikke alkalmazásában, továbbá az ahhoz kapcsolódó bírói gyakorlat (Kúria Pfv.II.20.936/2019/8.) alapján a joghatóság átadásának jogszabályi feltételei megvalósultak. Tény, hogy a felperes a gyermekekkel hat éve életvitelszerűen az E. K.-ban él, megszokás nélkül ott tartózkodnak, a gyermekek ott járnak iskolába. Az E. K. és a felperes,

valamint a gyermekek között szoros kötelék áll fenn, a gyermekek szokásos tartózkodási helye az E. K.-ban van.

[19] A szülői felügyelet és a kapcsolattartás vonatkozásában az angol bíróság alkalmasabb az eljárás folytatására, mert a gyermekek életvitelének konkrét körülményeit, a gyermekek iskolai elfoglaltságát, iskolán kívüli tevékenységeiket, érdeklődési körüket, személyes kapcsolataikat az életvitelszerű lakóhelyük szerinti bíróság körültekintőbben, részletesebben fel tudja tárni. A gyermekek szokásos tartózkodási helye szerinti bíróság értelemszerűen gyorsabban tudja lefolytatni a bizonyítási eljárást, és ennek megfelelően időben hamarabb tud döntést hozni.

[20] A jogvita áttétele megfelel a gyermekek mindenképp felett álló érdekének, mert bizonyossággal megállapítható, hogy a gyermekek érdekét szolgálóan megvalósul az alapvető jogaik tiszteletben tartása, és az ügy áttétele esetén nem áll fenn a gyermekek helyzetére gyakorolt hátrányos hatás kockázata sem. A 15. cikk a szülő érdekét nem tartalmazza feltételként, az nem azonosítható a gyermekek mindenképp felett álló érdekével. Kétségtelen, hogy egy másik tagállam bíróságához való áttétel esetén a szülő érdekei is sérülhetnek, ez azonban nem írja felül a gyermeki érdeket.

A felülvizsgálati kérelem és ellenkérelem

[21] A jogerős végzés ellen az alperes terjesztett elő felülvizsgálati kérelmet. Kérte, hogy a Kúria a Pp.155/A. (1) bekezdése alapján kezdeményezze az Európai Bíróság előzetes döntéshozatali eljárását, és a (2) bekezdés alapján az eljárást függessze fel.

Érdemi elbírálás esetén a jogerős végzést az elsőfokú bíróság végzésére is kiterjedően helyezze hatályon kívül és elsődlegesen hozzon a jogszabályoknak megfelelő új határozatot, másodlagosan utasítsa az elsőfokú bíróságot új eljárásra és új határozat hozatalára.

[22] Az előzetes döntéshozatali eljárással összefüggésben azt kérte, hogy a Kúria önállóan is kezdeményezze az előzetes döntéshozatali eljárást; továbbá állította, hogy a másodfokú bíróság jogszabálysértően utasította el az erre irányuló kérelmét.

[23] Az előzetes döntéshozatali eljárás kezdeményezése iránti kérelmét az Európai Unióról szóló szerződés és az Európai Unió működéséről szóló szerződés egységes szerkezetbe foglalt változata (továbbiakban: EUMSZ.) 267. cikkére alapította. Érvelése szerint a gyermekek E. K.-ban való jogellenes tartózkodása miatt nincs helye a joghatóság átadásának és kérte, hogy a Kúria az alábbi kérdésekben kezdeményezze az előzetes döntéshozatali eljárást:

[24] 1. Ha az EK rendelet 10. cikk (joghatóság a gyermek jogellenes elvitele esetében) feltételei alapján az eredetileg eljáró bíróság joghatósága fennáll, a joghatóság áttételére alkalmazható-e a 15. cikk?

[25] 2. Ha az angol bíróság egyszer már döntést hozott a Hágai Egyezmény alapján, akkor a 15. cikk alkalmazása esetén jogosult-e másodszor is döntés hozni: azaz az angol bíróság kétszer egymás után dönthet a jogellenes elvitellel érintett ügyben? Ez az eljárás nem ellentétes a 11. cikk (6) és (7) bekezdéseivel?

[26] 3. A jogellenes gyermekelvitelt megvalósító, és a gyerekeket azóta is külföldön tartó szülőknek a jogellenes elvitel helye szerinti bírósághoz benyújtott kérelmére indult eljárás alapján van-e helye a joghatóság átadásának?

[27] 4. A 15. cikk alkalmazható úgy, hogy a saját magát alkalmasabbnak tekintő másik tagállam bíróságától érkező megkeresés alapján a joghatósággal rendelkező bíróság egyetértőleg határoz anélkül, hogy figyelemmel lenne a gyermekek jogellenes külföldön tartózkodására?

[28] 5. A 15. cikk alkalmazható úgy, hogy a saját magát alkalmasabbnak tekintő másik tagállam bíróságától érkező megkeresés alapján a joghatósággal rendelkező bíróság egyetértőleg határoz anélkül, hogy előzetesen lefolytatná a 15. cikk alapján megkövetelt feltételeket?

[29] A másodfokú bíróság jogszabálysértően utasította el az előzetes döntéshozatal kezdeményezésére irányuló kérelmét. A jogerős végzés sérti az EUMSZ. 267. cikkét, a Pp. 155/A. §-t és a Pp. 2. §-t, egyben súlyosan ellentétes az EK rendelettel és az unió joggyakorlatával (pl. 62015CJ0428 2016. október 27. Child and Family Agency kontra J. D. A Supreme Court (Írország) C-428/15. sz. ügy, illetve a 6201 OCJ0211 Doris Povse kontra Mauro Alpago. C-211/10 PPU. sz. ügy). Részletesen kifejtette a jogszabálysértés indokait is.

[30] A per megszüntetése körében megsértett jogszabályhelyként az EK rendelet 10. cikkét, 11. cikkét, 15. cikkét, a Pp. 130. § (1) bekezdés a-h.) pontjait és a 157. § a) pontját jelölte meg.

[31] A jelen ügy alapja az, hogy a gyermekek jogellenesen tartózkodnak L.-ban. Ez az eljárás a magyar szülői felügyeleti jogot sérti, amelyet a magyar bíróságnak kell rendezni, a joghatóság ebben a kérdésben nem adható át külföldi bíróság számára, az átadás jogszabályi feltételei is hiányoznak. A joghatóság átadása precedens nélküli, és precedenst teremt a jogellenes gyermekelvitel és kiskorú gyermek jogellenes külföldi tartózkodása kapcsán.

[32] Azokban az esetekben, ahol nem valósult meg jogellenes elvitel, a 15. cikket a következőképpen kell értelmezni: annak felmérése érdekében, hogy egy másik olyan tagállam bírósága, amely tagállamhoz a gyermeket különös kötelék fűzi, alkalmasabb az ügy tárgyalására, a joghatósággal rendelkező bíróságnak arról kell megbizonyosodnia, hogy az ügynek egy ilyen bírósághoz való áttétele – tekintettel többek között az említett másik tagállamban alkalmazandó eljárási szabályokra – tényleges és hozzáadott értékkel bírhat az ügy vizsgálata szempontjából.

[33] Annak felmérése érdekében, hogy ez az áttétel megfelel a gyermek mindenek felett álló érdekének, a joghatósággal rendelkező bíróságnak többek között arról kell megbizonyosodnia, hogy az említett áttétel esetén nem áll fenn a gyermek helyzetére nézve gyakorolt hátrányos hatás kockázata.

[34] Az áttételnek egyrésztől különös feltételeknek kell megfelelnie, másrésztől arra csak kivételes esetekben kerülhet sor. A másik tagállam bíróságához való áttételre vonatkozóan az általános joghatósági szabályhoz képest különös és eltérést engedő joghatósági szabályt képez, így azt megszorítóan kell értelmezni. A bíróságának ahhoz, hogy az ügy valamely másik tagállam bíróságához való áttételét kérhesse, meg kell döntenie az e rendeletből eredő saját joghatóságának fenntartásával kapcsolatos erőteljes vélelmet.

[35] A joghatósággal rendelkező bíróság feladata annak eldöntése, hogy abban a másik tagállamban, amelyhez az érintett gyermeket különös kötelék fűzi, létezik-e olyan bíróság, amely alkalmasabb az ügy tárgyalására (62015CJ0428 2016. október 27. Child and Family Agency kontra J. D. A Supreme Court (Írország) C-428/15. sz. ügy 56. pont), továbbá az áttétel megfelel-e a gyermek mindenek felett álló érdekének (55. pont). Ezzel szemben az eljárás bíróságok kizárólag azt vették figyelembe, hogy a gyerekek 2015. óta A.-ban élnek.

[36] A másodfokú bíróság valótlannul rögzítette az angol bíróság eljárását, ugyanis figyelmen kívül hagyták azt a tényt, hogy a gyermekek jogellenesen tartózkodnak az E. K.-ban, ezáltal a 15. cikk nem alkalmazható.

[37] Az eljárásban soha nem volt vitás, hogy a joghatóságot a magyar bíróság gyakorolja. Az angol bíróságok úgy tekintették, hogy nem áll fenn a gyerekek vonatkozásában a jogellenesség, ezért az alperes nem kívánt részt venni az angol bíróságok előtt folyó eljárásokban azok joghatóságának vitatása nélkül. A magyar bíróság abban az időben még

nem kezdett bele az EK rendelet 15. cikk szerinti eljárásba, az alperes a jogszabályok helyes értelmezése alapján nem számíthatott arra, hogy az elsőfokú bíróság át kívánja adni a joghatóságot. Nem hagyható figyelmen kívül az sem, hogy utólagos bírósági egyetértést sem az EK rendelet, sem az unió bírósága (Curia) nem ismer.

[38] Az alperesnek a szülői felelősséggel kapcsolatos álláspontját sem a joghatósággal nem rendelkező angol bíróságon, hanem a magyar bíróságon kellett kifejtienie, amit meg is tett. A másodfokú bíróságnak pedig nem az angol bíróságon történeteket kell a joghatóság átadása kapcsán figyelembe vennie, hanem azt, hogy a magyar jog szerint jogellenes helyzet áll fent, amelyre az angol bíróság nem volt figyelemmel.

A joghatósággal rendelkező bíróságnak meg kell bizonyosodnia arról, hogy a joghatóság átengedésének feltételei megvalósultak-e. Az EK rendelet 15. cikk (1) bekezdésének alkalmazásakor az általános szabályok szerint joghatósággal rendelkező bíróságnak kell feltárnia azokat a tényezőket, amelyek megdönthetik a gyermek szokásos tartózkodási helye szerinti állam javára fennálló vélelmet. A magyar bíróságnak azt kellett volna elemeznie, hogy konkrétan ezek a tényezők mely okból befolyásolják a joghatóságát. Ezzel szemben a másodfokú bíróság feltételezéseket fogadott el „bizonyosságnak”.

[39] Az EK rendelet 10. cikke alapján a joghatóság a gyermekek jogellenes elvitele miatt az eredetileg eljáró bíróságnál fennáll. A 10. cikket megszorítóan kell értelmezni, erre tekintettel pedig nem alkalmazható a 15. cikk. Jelen ügyben a gyerekek jogellenesen tartózkodnak az E. K.-ban, ezért a magyar bíróságnak a 10. cikket kell alkalmaznia,

[40] Helytelen a másodfokú bíróságnak az az álláspontja, hogy a 15. cikk a 11. cikkhez képest különös, és eltérést engedő joghatósági szabályt rögzít, és a jelen ügyben a 15. cikk az alkalmazandó szabály. A másodfokú bíróság a döntését nem indokolta meg, és helytelen kúriai döntésre hivatkozott.

[41] Az angol bíróság egyszer már döntést hozott, ezért másodszor nem dönthet a jogellenes elvitellel érintett ügyben, ez ellenkezne a 11. cikk (6) és (7) bekezdésével is.

[42] A másodfokú bíróság nem tett eleget az EK rendelet és az EuB gyakorlatának (62010CJ0211 Doris Povse kontra Mauro C-211/10 PPU. sz., valamint a 62015CJ0428 2016. október 27. Child and Family Agency kontra J. D. A Supreme Court (Írország) C-428/15. sz.), és döntését nem is indokolta meg. Felelőtlenül teret engedett a felperes rosszhiszemű eljárásának, amellyel precedenst teremt a jövőre a jogellenes gyermekelvitel, és a gyermekek jogellenes tartózkodása kapcsán, amely ellentétes a 62010CJ0211 Doris Povse kontra Mauro Alpagó. C-211/10 PPU. számú jogesettel.

[43] Az alperes kitért a külföldi eljárás nehézségeire: a magyar szülőkre vonatkozó magyar bizonyítékok beszerzésének korlátai A.-ból jelentősek, az ügyben öt magyar személy az érintett, a magyar iratok angolra fordítása jelentős időt vesz majd igénybe.

[44] A gyermekek jogellenes külföldön tartózkodása miatt nem lehet kétséges, hogy a szülői felügyeletről való döntésre a magyar a legalkalmasabb és a joghatósággal rendelkező bíróság. A magyar jog szabályai szerint nem lehet kétséges, hogy az alperest kellene feljogosítani a szülői felügyelet gyakorlására. Ezt az igazságügyi szakértői vélemény hiánya és az időmúlás sem írja felül. A felperes kirívóan rosszhiszemű eljárást folytat, elidegeníti a gyermekeket, gyakorlatilag a kiskorú veszélyeztetése büntetőjogi tényállását valósítja meg. A bírói gyakorlatnak le kell vonnia ennek következményeit, és majd egy esetleges angol végrehajtási eljárásban tisztázhatóak a felperes felvetései, amelyben az angol bíróság dönthet.

[45] Az eljáró bíróságok nem értékelték a gyermekek érzelmi, családi és társadalmi kapcsolatait. A felek magyar állampolgárok, a gyermekek valamennyi rokona, hozzátartozója Magyarországon él, a gyerekek minden gyökere magyar. A felperesen kívül a gyerekek teljesen egyedül vannak A.-ban.

[46] Az angol bíróság képtelen a speciális magyar szokásokat, körülményeket figyelembe venni, mivel azokról semmilyen ismerettel nem rendelkezik. Az anya a három gyermek totális „elangolosítására” törekszik, amely nem szolgálja az érdeküket. Az angol bíróság nem tekinti fontosnak azt a körülményt, hogy a gyerekek miként tudnak a magyar kultúrájukkal azonosulni.

[47] Végül az alperes rámutatott arra is, hogy a másodfokú bíróság a gyermekekre vonatkozó és a bíróságtól megkövetelt meggyőződések a végzésében három és negyed oldalban sem tette meg.

[48] A felperes felülvizsgálati ellenkérelmében a jogerős végzés hatályában fenntartását kérte.

[49] Érvelése szerint az alperes rendszeresen nem vesz tudomást a számára nem kedvező végzésekről, meglétüket, tartalmukat tagadja. Különösen figyelmen kívül hagyta a hivatalos úton kézbesített, 2021. március 9-én kelt határozatot.

[50] A felperes részletezte a pertörténetet, kiemelve az alperes által figyelmen kívül hagyott bizonyítékokat. Az jogerős végzés helytállóan, a jogszabályok helyes alkalmazásával rendelkezett a joghatóság átengedéséről, a végzés sem anyagi jogi, sem eljárási jogszabályhelyet nem sértett.

A Kúria döntése és jogi indokai

[51] A Kúria a jogerős végzést a felülvizsgálati kérelem keretei között vizsgálta felül [Pp. 275. § (2) bekezdés].

[52] A másodfokú bíróság előzetes döntéshozatal kezdeményezése iránti kérelmet elutasító rendelkezésével szemben a felülvizsgálati eljárás kizárt, mert az nem minősül az ügy érdemi eldöntésének [Pp. 270. § (2) bekezdés, Pp. 270. § (3) bekezdés]. A Kúria ezért az alperesnek ezeket az állításait érdemben nem vizsgálta.

[53] Az EUMSZ. 267. cikk (2) bekezdése alapján előzetes döntéshozatali eljárást a jogvita eldöntéséhez szükséges uniós jogkérdés vonatkozásában lehet indítványozni. Az alperes a kérdéseiben annak jogértelmezését kérte, hogy EK rendelet 15. cikke szerint át lehet-e adni a joghatóságot olyan tagállam bíróságának, ahol a gyermekek a Hágai Egyezmény szerint lefolytatott eljárás eredményeként megállapítva jogellenesen tartózkodnak (Hágai Egyezmény 3. Cikk).

[54] Az Európai Unió Bírósága (Curia) az EK rendelet 15. cikkét számos – a későbbiekben kifejtett – határozatában értelmezte. A jelen jogvitában sem a tényállás, sem a vizsgált jogkérdés tekintetében nem merült fel olyan sajátosság, ami alapján feltételezhető lenne, hogy a Curia az EK rendelet 15. cikkével kapcsolatban kifejtett szempontokhoz képest eltérő iránymutatást adna. A Kúria mindezek alapján a Pp. 155/A. § (2) bekezdése alapján az alperes indítványát elutasította.

[55] Az alperes érdemben elbírálható felülvizsgálati kérelme megalapozatlan.

[56] Az adott ügyben a Hágai Egyezmény szerinti eljárás az E. K.-ban lezárult, és az angol bíróság a jogellenes elvitel (Hágai Egyezmény 3. Cikk) tényét megállapította, a visszavitelt azonban megtagadta (Hágai Egyezmény 13. Cikk b) pont). Az EK rendelet 11. cikke a Hágai Egyezményen alapuló, folyamatban levő eljárásban az Európai Unió tagállamaira vonatkozó rendelkezéseit tartalmazza, az eljárás jogerős határozattal való befejezése miatt az EK rendelet 11. cikkének megsértése fogalmilag kizárt.

[57] Az EK rendelet 8. cikk (1) bekezdése a szülői felügyelettel (szülői felelősséggel) kapcsolatos perekben a joghatóságot a kiskorú gyermek szokásos tartózkodási helye szerinti (tag)államhoz köti, azaz a szülői felelősségre vonatkozó ügyben azon tagállam bíróságai rendelkeznek joghatósággal, amely tagállamban a bíróság megkeresésekor (a keresetlevél benyújtásakor) a gyermek szokásos tartózkodási hellyel rendelkezik. A 9., 10. és 12. cikk rendelkezéseit erre figyelemmel kell alkalmazni [EK rendelet 8. cikk (2) bekezdés].

[58] Az EK rendelet 10. cikkének joghatósági szabálya arra az esetre vonatkozik, amikor a Hágai Egyezményre alapított eljárásban az uniós tagállamok egyikéből jogellenesen viszik a gyermeket egy másik uniós tagállamba, amire az EK rendelet preambuluma 17., illetve 18. pontja is kitér. A 8. cikk szerinti szokásos tartózkodási hely tagállamát ebben az esetben a Hágai Egyezmény szerinti eljárásban állapítják meg (Hágai Egyezmény 3. Cikk a) pont). A joghatóság 8. cikk szerinti főszabálya azonban változatlan: a Hágai Egyezmény szerinti eljárás eredményeként megállapított jogellenes elvitel/visszatartás esetén a szokásos tartózkodási hely tagállamának bíróságai megtartják a joghatóságukat, azaz önmagában az, hogy a kiskorú gyermek egy másik tagállamban lakik – éppen a jogellenesség ténye miatt – a lakóhely szerinti tagállam bíróságai joghatóságát nem alapozza meg. A joghatósági szabály értelemszerű: a jogellenes magatartás nem eredményezheti a joghatóság megváltoztatását (ami alól kivételek az EK rendelet 10. cikk a) és b) pontjaiban foglalt és a jelen ügyben nem érintett feltételek).

[59] A jelen ügyben tény, hogy az EK rendelet 10. cikke alapján a gyermekek szülői felügyeletével kapcsolatos jogvitára az E. K. bíróságai nem rendelkeztek joghatósággal. Az EK rendelet 8. cikk (1) bekezdése alapján a magyar bíróság joghatósága (mint a kiskorú gyermekek szokásos tartózkodási helye) fennállt, a 10. cikk általános joghatósági szabálya (a jogellenes elvitel esetén is a magyar bíróság rendelkezik joghatósággal) értelemszerűen nem sérült. A Kúria megjegyzi, hogy az eljárásban a magyar bíróságok joghatósága nem is volt kérdéses.

[60] A fentiek alapján a másodfokú bíróság helyesen foglalt állást abban, hogy az ügyben az EK rendelet 15. cikke az irányadó.

[61] Az alperes az alkalmazandó jog mellett alapvetően azt sérelmezte, hogy a magyar bíróság az EK rendelet 15. cikke alapján a joghatóságát átadta az angol bíróságnak. Álláspontja szerint a joghatóság nem adható át a jogellenes tartózkodási hely állama bíróságának.

[62] Az EK rendelet 15. cikk (1) bekezdése lehetővé teszi egy adott ügynek a joghatósággal rendelkező bíróságtól eltérő, más tagállami bírósághoz való áttételét. Az EK rendelet 13. preambulumból kitűnően az áttétel elrendelésére az előírt speciális feltételek megvalósulása esetén és csak kivételesen kerülhet sor. Az EK rendelet 8. cikk (1) bekezdésében foglalt általános joghatósági szabályhoz képest a 15. cikk joghatósági szabályát tehát szigorúan kell értelmezni és alkalmazása is kivételes (Európai Bíróság (Curia) C-428/2015EU:C:2016:819, [47.] pont továbbá C-478/17EU:C:2018:812, [32.] pont).

[63] Az EK rendelet 15. cikk (1) bekezdése az ügy áttételére három egyidejű feltétel fennállását írja elő: a gyermek alapvető érdekét; a másik tagállammal fennálló szoros kötelékét; és egy másik tagállami bíróságnak az ügy tárgyalására alkalmasabb voltát. Nem tartalmaz tehát olyan előírást, hogy a jogellenes elvitel tényhelyzete esetén a gyermek lakóhelye szerinti tagállami bíróságnak a joghatósága kizárt vagy a joghatóság nem adható át. A feltételrendszer a gyermek érdekén alapul és független a gyermek adott tagállamban való jogellenes vagy jogszerű tartózkodásától. Az alperes alapvetően tévesen érvelt a jogellenes elvitel tényével, mint az áttételt kizáró okkal: ilyen kizáró okot az EK rendelet 15. cikke nem tartalmaz és kiterjesztően sem értelmezhető.

[64] Az EK rendelet 15. cikk (2) bekezdése alapján az áttétel kezdeményezésének három esete van: a) az egyik fél kérelme, b) a bíróság hivatalból indítványa, c) egy másik tagállam olyan bíróságától származó kérelem, amelyhez a gyermeket a (3) bekezdés szerinti szoros kötelék fűzi. Ha a bíróság hivatalból, illetve egy másik tagállam bíróságának kérelme alapján rendelkezik, azt legalább az egyik félnek el kell fogadnia.

[65] A periratokból megállapíthatóan a szülői felelősség (felügyelet) iránt folyamatban levő perben a magyar bíróság hivatalból nem küldött az angol bíróság részére áttételre irányuló indítványt [EK rendelet 15. cikk (2) bekezdés b) pont]. A joghatósággal rendelkező magyar bíróságon a felperes [EK rendelet 15. cikk (2) bekezdés a) pont], illetve az angol bíróság [EK rendelet 15. cikk (2) bekezdés c) pont] kezdeményezte a joghatóság átadását.

[66] Az Európai Bíróság (Curia) több határozatában adott iránymutatást a 15. cikk előírásainak az értelmezésére (többek között C-428/15., C-478/17., C-530/18.).

[67] Az Európai Bíróság a C-530/18. számú ügyben kifejezetten állást foglalt abban, hogy az EK rendelet 15. cikke a 13. preambulum bekezdésére tekintettel értelmezett (1) bekezdése szerint az ügy érdemi elbírálására joghatósággal rendelkező tagállami bíróság átteheti az ügyet valamely más tagállam olyan bíróságához, amelyet az ügy tárgyalására alkalmasabbnak ítél anélkül, hogy ezen áttételre köteles lenne. Ebből viszont az következik, hogy a rendelet 15. cikke kizárólag lehetőségként és nem kötelező jelleggel értelmezhető, az ügy érdemi elbírálására rendes joghatósággal rendelkező bíróság nem köteles az ügy áttételére. Az adott ügy tárgyalására rendes joghatósággal rendelkező bíróságnak ahhoz, hogy az ügy valamely más tagállam bíróságához való áttételét kérje, meg kell döntenie a rendeleten alapuló saját joghatóságának fenntartásával kapcsolatos vélelmet (C-428/15. ítélet, EU:C:2016:819, 50., 56., és 58. pont).

[68] A fentiek alapján a rendes joghatósággal rendelkező bíróság mérlegelési jogkörébe tartozik annak eldöntése, hogy a fél kezdeményezésére, saját hivatalból indítványára, vagy a joghatósággal nem rendelkező, de a rendelet 15. cikk (1) bekezdése alapján megállapítható feltételek fennállása esetén a másik tagállami bíróság kezdeményezésére a joghatósága vélelmének megdöntésével az adott ügy áttételéről dönt vagy a tárgyalást lefolytatja.

[69] A jelen ügyben a másodfokú bíróság az EK rendelet 15. cikk (1) bekezdése feltételeit vizsgálta. Végzése indokolása az előírt feltételekhez kapcsolódott: értelmezte a gyermekek adott tagállammal való szoros kapcsolatát, a másik tagállami bíróság alkalmasabb voltát és állást foglalt a gyermekek érdekéről is. Az EK rendelet 15. cikk (1) bekezdése nem sérült, a másodfokú bíróság döntését az anyagi jogi feltételek értékelésére alapította.

[70] Az EK rendelet 15. cikke feltételeinek fennállásáról vagy bizonyítatlanságáról a bíróság mérlegelési jogkörében eljárva határoz, azaz diszkrecionális jogkörében dönt arról, hogy a kérelemnek helyt ad-e vagy elutasítja. Az alperes az eljáró bíróságok mérlegelését jogszabályhely megjelölésével [Pp. 206. § (1) bekezdés] nem sérelmezte, a Kúria a felülvizsgálati eljárás rendkívüli perorvoslati jellegéből adódóan a jogerős végzés mérlegelését nem vizsgálhatta [1/2016. (II.15.) PK vélemény 3. pont].

[71] Az alperes a további eljárásjogi és anyagi jogi jogszabálysértéseket az EK rendelet 15. cikke megsértésével összefüggésben jelölte meg (a per megszüntetése a joghatóság hiányában). A 15. cikk jogszabálysértő alkalmazása (a joghatóság átadása) nem állapítható meg, ezért a további eljárásjogi jogszabálysértések érdemi vizsgálata szükségtelen.

[72] A fentiek alapján a Kúria a jogerős végzést a Pp. 275. § (3) bekezdése alapján hatályában fenntartotta.

Záró rész

[73] A Kúria a felülvizsgálati kérelmet tárgyaláson kívül bírálta el [Pp. 274. § (1) bekezdés].

[74] Az alperes felülvizsgálati kérelme nem vezetett eredményre. Az alperes a Pp. 270. § (1) bekezdése alapján alkalmazandó Pp. 78. § (1) bekezdése alapján köteles megtéríteni a felperes felülvizsgálati eljárással felmerült költségeit, amelynek mértékét a Kúria a 32/2003. (VIII.22.) IM rendelet 3. §-a alapján mérlegeléssel állapította meg.

[75] A Kúria az illetékekről szóló 1990. évi CXIII. törvény 39. § (3) bekezdés d) pontjának második fordulata, az 50. § (1) és (2) bekezdés szerint megállapított felülvizsgálati eljárási illeték megfizetésére kötelezte pervesztességére tekintettel az alperest.

Budapest, 2022. március 1.

Nyíróné dr. Kiss Ildikó s.k. a tanács elnöke, dr. Kövesné dr. Kósa Zsuzsanna s.k. előadó bíró,
dr. Hajdu Edit s.k. bíró

A kiadmány hitelül:

tisztviselő